

CRNA GORA	
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	18. 6. 2019. GOD.
KLASIFIKACIJSKI BROJ:	33/19 - 2
VEZA:	
EPA:	723/XXI
SKRAĆENICA:	PRILOG:

Crna Gora
 VLADA CRNE GORE
 Broj: 07-2269
 Podgorica, 17. juna 2019. godine

PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE CRNE GORE

PODGORICA

Vlada Crne Gore, na sjednici od 6. juna 2019. godine, utvrdila je
**PREDLOG ZAKONA O FISKALIZACIJI U PROMETU PROIZVODA I
 USLUGA**, koji Vam u prilogu dostavljamo radi stavljanja u proceduru
 Skupštine Crne Gore.

Za predstavnike Vlade koji će učestovati u radu Skupštine i njenih
 radnih tijela, prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određeni su
 DARKO RADUNOVIĆ, ministar finansija i BILJANA PERANOVIĆ, v. d.
 generalne direktorice Direktorata za poreski i carinski sistem u
 Ministarstvu finansija.

PREDSJEDNIK
 Duško Marković, s. r.

PRIJEDLOG

ZAKON O FISKALIZACIJI U PROMETU PROIZVODA I USLUGA

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se postupak fiskalizacije gotovinskog i bezgotovinskog plaćanja u prometu proizvoda i usluga, sadržaj fiskalnog računa, određuju obveznici fiskalizacije i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju.

Član 2

Fiskalizacija je postupak koji sprovodi obveznik fiskalizacije gotovinskog i bezgotovinskog plaćanja dostavljanjem organu uprave, nadležnom za poslove naplate javnih prihoda (u daljem tekstu: Uprava) podataka o prometu proizvoda i usluga i fiskalnih računa u realnom vremenu, korišćenjem stalne internet veze i fiskalnog servisa.

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **identifikacioni kod obveznika fiskalizacije** je alfanumerički zapis koji programski generiše obveznik fiskalizacije;
- 2) **jedinstveni identifikacioni kod računa** je alfanumerički i grafički zapis koji programski generiše Uprava;
- 3) **poslovni prostor** je zatvoreni ili otvoreni prostor, pokretno mjesto (dostavno vozilo, plovni objekat) koje služi za obavljanje djelatnosti isporuke proizvoda i usluga, kao i prostor koji obveznik fiskalizacije, radi obavljanja djelatnosti, koristi samo povremeno ili privremeno za potrebe održavanja sajmova, seminara ili za obavljanje sličnih djelatnosti;
- 4) **gotovinsko plaćanje** je plaćanje za izvršeni promet proizvoda ili usluga u trenutku izdavanja fiskalnog računa novčanim sredstvima, odnosno platnom karticom u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet;
- 5) **bezgotovinsko plaćanje** je plaćanje kada poreski obveznik za izvršeni promet proizvoda odnosno usluga vrši prenos sredstava na račun u finansijskoj instituciji drugog poreskog obveznika, kao i sva druga plaćanja koja se ne smatraju gotovinskim plaćanjem;
- 6) **poreski identifikacioni broj** je jedinstveni broj koji poreskom obvezniku dodjeljuje Uprava u skladu sa propisima o poreskoj administraciji;
- 7) **fiskalni servis** je servis koji:- koristi obveznik fiskalizacije, radi razmjene podataka i informacija o fiskalnim računima sa Upravom;
 - koristi elektronski naplatni uređaj kod gotovinskog plaćanja;
 - se koristi kod izdavanja bezgotovinskih računa;
- 8) **elektronski naplatni uređaj** je hardverski uređaj koji omogućava elektronsku komunikaciju sa Upravom. Na njemu je instalirano softversko rješenje koje podržava kreiranje, slanje i primanje poruka o fiskalnim računima sa Upravom, korišćenjem fiskalnog servisa;

9) operator fiskalnog servisa je:

- lice koje izdaje fiskalni račun o gotovinskom plaćanju;
- lice koje je ovlašćeno za izdavanje bezgotovinskih računa u slučaju korišćenja bezgotovinskog plaćanja;
- poreski obveznik u slučaju korišćenja samonaplatnih uređaja (automata);

10) proizvođač programskog rješenja je lice koje izrađuje programsko rješenje potrebno za rad fiskalnog servisa;

11) održavalac programskog rješenja je lice koje pruža usluge održavanja programskog rješenja koje je potrebno za rad fiskalnog servisa.

II. OBVEZNIK FISKALIZACIJE

Član 4

Obveznik fiskalizacije, u smislu ovog zakona je:

- 1) fizičko lice koje je obveznik poreza na dohodak i obveznik je izdavanja računa za isporuku proizvoda, odnosno usluga;
- 2) pravno lice koje je obveznik poreza na dobit u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dobit pravnih lica i koje je obveznik izdavanja računa za isporuku proizvoda, odnosno usluga;
- 3) poreski obveznik koji ostvaruje promet od prodaje roba ili usluga putem samonaplatnih uređaja (automata), a koji nije u obavezi izdavanja računa u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrijednost.

Član 5

Obveznikom fiskalizacije ne smatra se poreski obveznik koji ostvaruje promet od:

- 1) prodaje karata ili žetona u linijskom putničkom saobraćaju i naplate prtljaga;
- 2) prodaje poljoprivrednih proizvoda na pijacičnim tezgama i ostalim otvorenim prostorima na kojima je omogućena prodaja na otvorenom, proizvedenih na sopstvenom poljoprivrednom gazdinstvu;
- 3) otkupa poljoprivrednih proizvoda od strane obveznika poreza na dodatu vrijednost kod poljoprivrednih proizvođača;
- 4) univerzalnih poštanskih usluga;
- 5) pružanja bankarskih usluga i usluga osiguranja i reosiguranja;
- 6) uplata za učestvovanje u igrama na sreću i zabavnim igrama.

Član 6

Ako obveznik fiskalizacije ostvaruje promet od različitih djelatnosti, oslobođen je od obaveze fiskalizacije za djelatnosti iz člana 5 ovog zakona.

III SADRŽAJ FISKALNOG RAČUNA

Član 7

Fiskalni račun, pored podataka propisanih zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrijednost, sadrži i sljedeće podatke:

- broj fiskalnog računa;
- vrijeme izdavanja računa (sat i minut);
- oznaku operatora fiskalnog servisa;
- identifikacioni kod obveznika fiskalizacije;
- jedinstveni identifikacioni kod računa;
- način plaćanja (gotovina, platna kartica, prenos novca sa računa u bance, ostalo);
- rok plaćanja, u slučaju da plaćanje nije izvršeno u trenutku izdavanja računa;
- poreski identifikacioni broj kupca, ako se promet obavlja između obveznika fiskalizacije, odnosno fiskalizacijom bezgotovinskog plaćanja.

Član 8

Oznaku operatora, iz člana 7 stav 1 alineja 3 ovog zakona, određuje obveznik fiskalizacije, koji je dužan da datu oznaku poveže sa jedinstvenim matičnim brojem lica koje izdaje račun.

Obveznik fiskalizacije dužan je da Upravi dostavi prijavu oznake operatora i jedinstveni matični broj operatora iz stava 1 ovog člana.

Sadržaj prijave iz stava 2 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 9

Broj fiskalnog računa za gotovinsko plaćanje sastoji se od numeričke oznake:

- računa;
- poslovnog prostora;
- elektronskog naplatnog uređaja.

Broj fiskalnog računa za bezgotovinsko plaćanje sastoji se od numeričke oznake:

- računa;
- poslovnog prostora;
- kalendarske godine u kojoj je račun izdat.

Numerička oznaka iz st. 1 i 2 ovog člana, je neprekidni numerički niz po svakom računu, poslovnom prostoru i elektronskom naplatnom uređaju za gotovinsko plaćanje.

Numerička oznaka, iz stava 3 ovog člana, unosi se od početka kalendarske godine i počinje od broja 1 do broja n završetkom kalendarske godine, po svakom poslovnom prostoru, odnosno po elektronskom naplatnom uređaju u poslovnom prostoru.

IV POSTUPAK FISKALIZACIJE

Član 10

Radi sprovođenja postupka fiskalizacije, obveznik fiskalizacije, iz člana 4 stav 1 tač.1 i 2 ovog zakona, dužan je da izda fiskalni račun korišćenjem fiskalnog servisa.

Obveznik fiskalizacije dužan je da za potrebe sprovođenja postupka fiskalizacije koristi certifikat za elektronski potpis izdat od davaoca usluge certifikovanja u skladu sa propisom kojim se uređuju uslovi za korišćenje elektronskog potpisa.

Obveznik fiskalizacije dužan je da, radi potpisivanja fiskalnih računa za potrebe sprovođenja postupka fiskalizacije i potvrde identiteta prilikom elektronske razmjene podataka i informacija sa Upravom, koristi certifikat za elektronski potpis u skladu sa propisom kojim se uređuju uslovi za korišćenje elektronskog potpisa.

Obveznik fiskalizacije dužan je da, radi sprovođenja postupka fiskalizacije, obezbijedi stalnu internet vezu za on-line razmjenu fiskalnih računa sa Upravom u realnom vremenu.

Obveznik fiskalizacije, iz člana 4 stav 1 tačka 3 ovog zakona, dužan je da postupak fiskalizacije primjenjuje u trenutku prodaje, putem stalne internet veze koristeći fiskalni servis i da Upravi dostavi podatke sa samonaplatnog uređaja (automata) sa kojeg obavlja oporezivi promet.

Član 11

Obveznik fiskalizacije dužan je da koristi programsko rješenje koje će koristiti fiskalni servis, radi omogućavanja nesmetanog izdavanja fiskalnih računa i onemogućavanja izbjegavanja postupka fiskalizacije izdavanja računa.

Obveznik fiskalizacije, proizvođač i lice odgovorno za održavanje programskog rješenja odgovorni su za funkcionalnost programskog rješenja iz stava 1 ovog člana.

Svaki proizvođač i/ili održavalac programskog rješenja koji je dobio jedinstvenu identifikacionu oznaku u skladu sa članom 15 ovog zakona, imaće uvid u podatke o svim obveznicima fiskalizacije koji koriste njihovo programsko rješenje, odnosno koji su dostavili podatak da koriste njihove usluge održavanja.

Prije početka izdavanja fiskalnih računa, obvezniku fiskalizacije obezbijediće se testiranje korišćenja fiskalnog servisa za izdavanje fiskalnih računa i sprovođenje postupka fiskalizacije.

Način uvida u podatke dostavljene Upravi i način testiranja korišćenja fiskalnog servisa propisuje Ministarstvo.

Član 12

Obveznik fiskalizacije prilikom izdavanja svakog fiskalnog računa za promet roba i usluga potpisuje fiskalni račun elektronskim potpisom i dostavlja ga, u propisanoj strukturi Upravi putem fiskalnog servisa u realnom vremenu korišćenjem stalne internet veze.

Uprava evidentira primljeni fiskalni račun, koji je potписан validnim elektronskim potpisom u propisanom obliku i strukturi poruke, u elektronsku bazu podataka i fiskalnim računom određuje jedinstveni identifikacioni kod računa i dostavlja ga obvezniku fiskalizacije korišćenjem fiskalnog servisa elektronskim putem i stalne internet veze u realnom vremenu.

U slučaju kada fiskalni račun nije potписан validnim elektronskim potpisom ili kada fiskalni račun nije u propisanom obliku i strukturi poruke, Uprava obavještava obveznika

fiskalizacije putem poruke o neispravnosti fiskalnog računa korišćenjem fiskalnog servisa elektronskim putem i stalne internet veze u realnom vremenu.

Oblik i strukturu poruka sa obaveznim elementima fiskalnog računa, dužinu i izgled zapisa za jedinstveni identifikacioni kod računa, protokole i sigurnosne mehanizme za razmjenu poruka, model primjene kod kojeg se koristi centralni informacioni sistem obveznika fiskalizacije za slanje i potpisivanje elektronskih poruka, model primjene u kojem se slanje i potpisivanje poruka obavlja pojedinačno na elektronskim naplatnim uređajima, standardne poruke o greškama, kao i protokole o postupanju u slučaju grešaka, a koje su dio fiskalnog servisa, za potrebe sprovođenja postupka fiskalizacije izdavanja fiskalnih računa, odnosno prodaje roba ili usluga putem samonaplatnih uređaja (automata) propisuje Ministarstvo.

Član 13

Jedinstveni identifikacioni kod računa i identifikacioni kod obveznika fiskalizacije, sa podacima iz člana 7 ovog zakona, ispisuju se na računu, prilikom izdavanja fiskalnogračuna.

Način generisanja, dužinu i tip zapisa za identifikacioni kod obveznika fiskalizacije propisuje Ministarstvo.

Član 14

Obveznik fiskalizacije dužan je da Upravi elektronskim putem dostavi podatke o svim poslovnim prostorima u kojima obavlja djelatnost, 24 sata prije početka korišćenja fiskalnog servisa za izdavanje fiskalnog računa i to za svaki poslovni prostor odvojeno.

Podaci iz stava 1 ovog člana sadrže:

- 1) poreski identifikacioni broj obveznika fiskalizacije;
- 2) geolokaciju poslovnog prostora (prostorne koordinate);
- 3) adresu poslovnog prostora;
- 4) tip poslovnog prostora;
- 5) vrstu djelatnosti koja se obavlja u poslovnom prostoru;
- 6) dnevno radno vrijeme i radne dane u nedjelji, rad za vrijeme državnih praznika;
- 7) datum početka obavljanja djelatnosti u poslovnom prostoru;
- 8) datume privremenog zatvaranja poslovnog prostora;
- 9) datum prestanka obavljanja djelatnosti u poslovnom prostoru;
- 10) kvadraturu poslovnog prostora;
- 11) način plaćanja (gotovinsko i/ili bezgotovinsko);
- 12) status poslovnog prostora (aktivan/neaktiviran);
- 13) naznaku da li je poslovni prostor u svojini ili u zakupu.

Podatak iz stava 2 tačka 4 ovog člana sadrži obavještenje o načinu poslovanja (internet trgovina, pokretni poslovni prostor), ako se djelatnost obavlja na terenu ili ako se radi o privremenim mjestima obavljanja djelatnosti.

Podatak iz stava 2 tačka 5 ovog člana unosi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti prema djelatnosti koju obavlja u poslovnom prostoru.

Podatak iz stava 2 tač. 8 i 9 ovog člana sadrži obavještenje o danu zatvaranja poslovnog prostora i naznaku da li se poslovni prostor privremeno ili trajno zatvara.

U slučaju promjene podataka iz stava 2 ovog člana po pojedinom poslovnom prostoru, a naročito ako djelatnost prestane da se obavlja u poslovnom prostoru ili djelatnost počne da se obavlja u novom poslovnom prostoru, ili dođe do promjene djelatnosti koja se obavlja u poslovnom prostoru, obveznik fiskalizacije dužan je da te podatke dostavi Upravi, najkasnije pet dana prije nastanka promjene.

Nakon prijema podataka iz stava 2 ovog člana, Uprava je dužna da generiše jedinstvenu oznaku poslovog prostora, koja će se koristiti u fiskalnom servisu.

Odredbe st. 1 do 7 ovog člana primjenjuju se na postupak dostavljanja podataka o samonaplatnom uređaju (automatu).

Način dostavljanja podataka o poslovnim prostorima iz stava 2 ovog člana i način generisanja oznake poslovog prostora propisuje Ministarstvo.

Član 15

Proizvođač, odnosno održavalac programskog rješenja dužan je, da prije stavljanja u promet programskog rješenja i obavljanja usluga održavanja Upravi elektronskim putem zarez podnese zahtjev za određivanje jedinstvene identifikacione oznake.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) naziv i sjedište proizvođača, odnosno održavaoca programskog rješenja;
- 2) naziv programskog rješenja koje je izrađeno, odnosno koje se održava;
- 3) poreski identifikacioni broj proizvođača, odnosno održavaoca programskog rješenja.

Nakon podnošenja zahtjeva za određivanje jedinstvene identifikacione oznake Uprava u roku od tri dana, od dana podnošenja zahtjeva, donosi rješenje o određivanju jedinstvene identifikacione oznake.

Proizvođač programskog rješenja dužan je da jedinstvenu identifikacionu oznaku proizvođača, iz stava 3 ovog člana, integriše u programsко rješenje.

Održavalac programskog rješenja dužan je da jedinstvenu identifikacionu oznaku iz stava 3 ovog člana dostavi obvezniku fiskalizacije prije početka pružanja usluga održavanja.

Sadržaj jedinstvene identifikacione oznake proizvođača i održavalaca programskog rješenja, iz st. 4 i 5 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Član 16

Obveznik fiskalizacije je dužan da prije korišćenja fiskalnog servisa Upravi dostavi podatke o:

- 1) proizvođaču programskog rješenja, i to:
 - naziv i sjedište;
 - poreski identifikacioni broj;
 - naziv programskog rješenja koje je izradio;
 - jedinstvenu identifikacionu oznaku proizvođača iz člana 15 stav 3 ovog zakona.
- 2) održavaocu programskog rješenja, i to:
 - naziv i sjedište;
 - poreski identifikacioni broj;
 - naziv programskog rješenja koje održava;

- jedinstvenu identifikacionu oznaku održavaoca iz člana 15 stav 3 ovog zakona.

V IZDAVANJE RAČUNA BEZ JEDINSTVENOG IDENTIFIKACIONOG KODA RAČUNA

Član 17

Obveznik fiskalizacije može, u slučaju privremenog prekida stalne internet veze, da izda račune bez podatka o jedinstvenom identifikacionom kodu računa, sa jedinstvenim kodom obveznika fiskalizacije.

Obveznik fiskalizacije je dužan da u roku od dva dana, od dana prekida stalne internet veze, ponovo uspostavi internet vezu i dostavi račune iz stava 1 ovog člana.

Ako obveznik fiskalizacije u roku, iz stava 2 ovog člana, ne može ponovo da uspostavi internet vezu, dužan je da o tome obavijesti Upravu.

Računima iz stava 2 ovog člana, Uprava određuje jedinstvene identifikacione kodove računa i dostavlja ih obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o prijemu naknadno dostavljenih računa.

Način dostavljanja računa iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 18

Ako dođe do prestanka rada fiskalnog servisa, obveznik fiskalizacije dužan je da račune koje izda evidentira u knjizi računa koju je ovjerila Uprava.

Obveznik fiskalizacije je dužan da u roku od pet dana, od dana prestanka rada fiskalnog servisa, ponovo uspostavi rad fiskalnog servisa ili da o tome obavijesti Upravu na propisanom obrascu.

Obveznik fiskalizacije je dužan da u roku od pet dana, od dana prestanka rada fiskalnog servisa, Upravi elektronskim putem dostavi račune iz stava 1 ovog člana.

Uprava će svim dostavljenim računima iz stava 3 ovog člana, odrediti jedinstvene identifikacione kodove računa i te kodove dostaviti obvezniku fiskalizacije.

Sadržaj i način ovjere knjige računa, obrazac iz stava 2 ovog člana i način dostavljanja računa iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 19

Ako poreski obveznik obavlja djelatnost u poslovnom prostoru koji se nalazi na području na kojem nije moguće uspostaviti internet vezu za razmjenu podataka sa Upravom, poreski obveznik je dužan da koristi fiskalni servis u off-line modu bez podatka o jedinstvenom identifikacionom kodu računa.

Poreski obveznik, je dužan da Upravi, prije korišćenja fiskalnog servisa iz stava 1 ovog člana, dostavi potvrdu o nemogućnosti uspostavljanja internet veze, izdatu od regulatornog organa nadležnog za elektronske komunikacije, (u daljem tekstu: Agencija).

Poreski obveznik, iz stava 1 ovog člana, dužan je da Upravi do 10. u tekućem, za prethodni mjesec dostavi na prenosivom mediju ili putem e-servisa izdate fiskalne račune iz stava 1 ovog člana.

Nakon prijema računa iz stava 3 ovog člana, Uprava je dužna da odredi jedinstvene identifikacione kodove računa za svaki pojedini račun.

Član 20

Radi izdavanja potvrde, poreski obveznik dužan je da podnese Agenciji zahtjev za izdavanje potvrde iz člana 19 stav 2 ovog zakona.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana poreski obveznik dostavlja:

- podatke o lokaciji, na kojoj obavlja djelatnost (adresa, opština i geografske koordinate u WGS84 formatu);
- izjavu operatora koji pruža javnu elektronsku komunikacionu uslugu pristupa internetu na fiksnoj lokaciji u opštini u kojoj obavlja djelatnost o nedostupnosti usluge pristupa internetu zahtijevanog kvaliteta, na lokaciji na kojoj obavlja djelatnost;
- izjavu operatora javnih mobilnih elektronskih komunikacionih usluga o nedostupnosti usluge pristupa internetu zahtijevanog kvaliteta na lokaciji na kojoj obavlja djelatnost.

Nakon dostavljanja zahtjeva, iz stava 1 ovog člana, i dokumentacije, iz stava 2 ovog člana, Agencija provjerava dostupnost usluge pristupa internetu.

Ako provjera, iz stava 3 ovog člana, pokaže da na lokaciji na kojoj poreski obveznik obavlja djelatnost nema dostupne usluge pristupa internetu, Agencija izdaje potvrdu o nedostupnosti usluge pristupa internetu u roku od 30 dana, od dana prijema zahtjeva..

Potvrda, iz stava 4 ovog člana, izdaje se sa periodom važenja od godinu dana.

Poreski obveznik je dužan da, prije isteka roka važenja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu, dostavi Agenciji zahtjev i podatke iz stava 2 ovog člana, radi obnavljanja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu.

Poreski obveznik je dužan da prije isteka roka važenja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu, Upravi dostavi potvrdu, iz stava 6 ovog člana.

Bliži postupak izdavanja potvrde, iz st. 4 i 6 ovog člana, i način sprovođenja provjere dostupnosti internet usluge propisuje Agencija.

Član 21

Odredbe ovog zakona shodno se primjenjuju i na izdavanje računa kojim se stornira prethodni račun i računa u kojem se iskazuje povraćaj robe ili usluga u cijelosti ili djelimično.

Član 22

Kupci i primaoci računa, za koje je izvršen postupak fiskalizacije, mogu da provjere da li je njihov račun prijavljen Upravi u roku od 90 dana, od dana izdavanja računa.

Način provjere prijavljenih računa, iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

VII NADZOR

Član 23

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa koji su donijeti na osnovu zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspekcijskog nadzora, vrši Uprava u skladu sa posebnim zakonom i zakonom kojim je uređen poreski postupak.

Član 24

Ako obveznik fiskalizacije ne sprovodi postupak fiskalizacije na način utvrđen članom 7, članom 10, članom 11 stav 1, članom 12 stav 1, članom 14, članom 18 stav 1, članom 19, i članom 22 ovog zakona, poreskom obvezniku može se izreći mjera zabraneobavljanja djelatnosti do 90 dana ili do otklanjanja razloga zbog kojih je zabrana izrečena.

Član 25

Na odnose koji nijesu posebno uređeni ovim zakonom shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim je uređen poreski postupak.

VIII KAZNENE ODREDBE

Član 26

Novčanom kaznom od 8.000 eura do 40.000 eura kazniće se pravno lice, ako:

- 1) ne izdaje fiskalne račune korišćenjem fiskalnog servisa (član 10 stav 1);
- 2) kod prodaje roba ili usluga putem samonaplatnih uređaja (automata), gdje ne postoji obaveza izdavanja računa u skladu sa zakonom kojim se uređuje porez na dodatu vrijednost, ne primjeni postupak fiskalizacije u trenutku prodaje putem internet veze, koristeći fiskalni servis i ne dostavi Upravi podatke sa samonaplatnog uređaja (automata) sa kojeg obavlja oporezivi promet (član 10 stav 4);
- 3) programsko rješenje, koje koristi fiskalni servis, omogućava izbjegavanje postupka fiskalizacije izdavanja računa (član 11 st. 1 i 2);
- 4) u slučaju prestanka rada fiskalnog servisa ne evidentira račune u knjizi koja je prije početka upotrebe ovjerena od strane Uprave (član 18 stav 1);
- 5) ne koristi fiskalni servis u off-line modu bez podatka o jedinstvenom identifikacionom kodu računa, u slučaju kada djelatnost obavlja na području na kojem nije moguće uspostaviti internet vezu za razmjenu podataka sa Upravom (član 19 stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 1.300 eura do 4.000 eura kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 2.000 eura do 12.000 eura kazniće se i preduzetnik.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 1.300 eura do 4.000 eura kazniće se i fizičko lice.

Član 27

Novčanom kaznom od 4.000 eura do 20.000 eura kazniće se pravno lice, ako:

- 1) izda račun koji ne sadrži podatke propisane u članu 7 ovog zakona;
- 2) račun koji je izdao ne sadrži broj računa koji je u skladu sa članom 9 ovog zakona;
- 3) u skladu sa propisom, kojim se uređuju uslovi za korišćenje elektronskog potpisa, ne pribavi certifikat za elektronsko potpisivanje fiskalnih računa za identifikaciju

obveznika fiskalizacije prilikom elektronske razmjene podataka i informacija sa Upravom (član 10 stav 2);

- 4) u roku od 24 sata, prije početka obavljanja djelatnosti elektronskim putem, ne dostavi Upravi podatke iz člana 14 stav 2 ovog zakona, o svim poslovnim prostorima u kojima obavlja djelatnost i to za svaki poslovni prostor odvojeno(član 14 st. 1);
- 5) ne dostavi Upravi podatko promjeni podataka iz člana 14 stav 2 ovog zakona, u roku od 5 dana prije nastanka promjene (član 14 stav 6);
- 6) jedinstvenu identifikacionu oznaku iz člana 15 stav 3 ne integrše u programsko rješenje (član 15 stav 4)
- 7) jedinstvenu identifikacionu oznaku iz člana 15 stav 3 ne dostavi obvezniku fiskalizacije prije početka korišćenja usluga održavanja (član 15 stav 5);
- 8) prije korišćenja fiskalnog servisa ne dostavi Upravi podatke navedene u članu 16 ovog zakona;
- 9) u roku od dva dana, od dana prekida stalne internet veze, ne uspostavi elektronsku vezu i ne dostavi račune iz člana 17 stav 1 ovog zakona (član 17 stav 2);
- 10)u roku iz člana 17 stav 2 ovog zakona ne obavijesti Upravu o nemogućnosti ponovnog uspostavljanja internet veze (član 17 stav 3);
- 11)u roku od pet dana, od dana prestanka rada fiskalnog servisa, ponovo ne uspostavi rad fiskalnog servisa ili u ovom roku o tome ne obavijesti Upravu na propisanom obrascu (član 18 stav 2);
- 12)u roku od pet dana, od dana prestanka rada fiskalnog servisa, Upravi elektronskim putem ne dostavi račune iz člana 18 stav 1 (član 18 stav 3);
- 13)ne dostavi na prenosivom mediju ili putem e-servisa do desetog u tekućem, za prethodni mjesec, sve izdate fiskalne račune iz člana 19 stav 1 ovog zakona (član 19 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom 650 eura do 2.000 eura kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 1.000 eura do 6.000 eura kazniće se i preduzetnik.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 650 eura do 2.000 eura kazniće se i fizičko lice.

Član 28

Novčanom kaznom od 3.500 eura do 15.000 eura kazniće se pravno lice, ako:

- 1) ne poveže oznaku operatora iz člana 7 stav 1 alineja 3 ovog zakona i jedinstveni matični broj lica koje izdaje račun (član 8 stav 1);
- 2) ne dostavi Upravi prijavu oznake operatora iz člana 8 stav 1 ovog zakona (član 8 stav 2);
- 3) ne dostavi Upravi potvrdu o nemogućnosti uspostavljanja internet veze, izdatu od strane regulatornog organa nadležnog za elektronske komunikacije prije korišćenja fiskalnog servisa iz člana 19 stav 1 ovog zakona (član 19 stav 2);
- 4) prije isteka roka važenja potvrde o nedostupnosti usluge pristupa internetu, Upravi ne dostavi potvrdu iz člana 20 stav 6 ovog zakona (član 20 stav 7).

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura kazniće se odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 1.000 eura do 6.000 eura kazniće se ipreduzetnik.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od 650 eura do 2.000 eura kazniće se fizičko lice.

IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29

Obveznik fiskalizacije koji je evidentiranje prometa vršio u skladu sa Uredbom o poreskoj registar kasi („Službeni list CG”, broj 31/14), dužan je da u roku od 90 dana, od dana početka primjene ovog zakona, tu kasu predala ovlašćenom servisu, radi očitavanja stanja fiskalne memorije i da o tome obavijesti Upravu.

Bliži postupak očitavanja fiskalne memorije, iz stava 1 ovog člana, propisuje Vlada Crne Gore.

Član 30

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 31

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi odredba člana 32 st. 8 i 9 Zakona o porezu na dodatu vrijednost („Službeni list RCG”, br. 65/01, 38/02, 72/02, 21/03 i 76/05 i „Službeni list CG”, br. 16/07, 29/13, 9/15, 53/16, 1/17 i 50/17) i Uredba o poreskoj registar kasi („Službeni list CG”, broj 31/14).

Član 32

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. januara 2020. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 tačka 5 Ustava Crne Gore kojim je utvrđeno da se zakonom uređuju pitanja od interesa za državu u koje spada i uređenje pitanja od značaja za pravilno iskazivanje poreske osnovice i poreske obaveze.

II. Razlozi za donošenje zakona

Donošenje predloženog zakona obrazlaže se potrebom uspostavljanja sistema koji će obezbijediti dostupnost podataka o prometu proizvoda i usluga. Ciljevi za uspostavljanje sisteme elektronske fiskalizacije su sljedeći:

1. Efikasna kontrola transakcija, odnosno kontrola svih isporuka proizvoda i usluga, što će značajno doprinijeti smanjivanju neformalne ekonomije u ovoj oblasti,
2. Postepeno smanjivanje poreske administracije, što će poreskim obveznicima olakšati postupak obračunavanja i plaćanja poreskih obaveza,
3. Stvaranje uslova za efikasno upravljanje poreskim kontrolama i postupcima prinudne naplate korišćenjem jasnih podataka o poslovanju poreskih obveznika.

Postojeći sistem fiskalizacije u Crnoj Gori zasniva se na hardverskom rješenju, odnosno evidentiranju prometa putem poreskih registar kasa i obuhvata samo dio prometa čija se naplata vrši u gotovini. Promet u gotovini se evidentira preko fiskalnih uređaja koji se prethodno sertifikuju od strane Mašinskog fakulteta i za koje se izdaje odobrenja od strane Ministarstva finansija. Jedan od nedostataka ovoga sistema je što zahtijeva značajne troškove za poreskog obveznika u pogledu nabavke uređaja, kao i njihovog redovnog servisiranja. Takođe, nedostatak ovoga sistema je što se poreske kontrole mogu sprovoditi jedino uz prisustvo poreskih inspektora u poslovnim objektima i kroz stalne obilaske prodajnih mjesta da bi se utvrdila urednost evidentiranja prometa. Glavni nedostatak je u tome što se evidentira samo dio prometa ostvarenog u gotovini i promet evidentiran preko poreskih registar kasa često ne obezbjeđuje potpune podatke o poslovanju i ne odražava ekonomsku snagu poreskog obveznika.

Novim zakonom se predlaže zamjena postojećeg sistema i uvođenje softverskog rješenja da bi se obezbijedio zadovoljavajući model fiskalizacije koji omogućava ekonomičan i efikasan inspekcijski nadzor. Sistem se zasniva na elektronskom prenosu podataka o ostvarenom prometu i obuhvata sve vrste prometa bez obzira na način plaćanja. Poreski obveznici po ovom rješenju su dužni da obezbijede elektronski prenos podataka od naplatnog uređaja koje koristi poreski obveznik do informacionog sistema Poreske uprave. Prenos podataka se vrši prije izdavanja računa kupcu i nakon dobijanja

potvrde o prenosu od strane Poreske uprave, poreski obveznik izdaje račun. Postupak fiskalizacije se u suštini zasniva na dobijanju potvrde elektronskim putem od strane Poreske uprave prije samog izdavanja računa. Ovdje je bitno da se uspostavi tehničko rješenje koje će obezbijediti najbrži mogući protok podataka od poreskog obveznika prema Poreskoj upravi i povratne informacija od strane Poreske uprave. Optimalno vrijeme da se proces u oba smjera završi je do 2 sekunde. Ovo relativno kratko vrijeme je neophodno prije svega da bi se obezbijedilo normalno poslovanje poreskih obveznika. Od strane Svjetske banke su obezbijeđena kreditna sredstva za modernizaciju Poreske uprave, iz kojih će se najveći dio iskoristiti za finansiranje sigurnog i stabilnog informacionog sistema Poreske uprave koji će biti u mogućnosti da prihvati veliki broj dostavljenih računa u toku jednog dana i imati brz protok informacija.

Sistem će omogućiti efikasniji poreski nadzor kroz interakciju poreskog organa, poreskih obveznika i građana. Predloženim zakonskim rješenjem se stvaraju uslovi za efikasnu analizu rizika u Poreskoj upravi, koja će umnogome unaprijediti inspekcijski nadzor kroz mehanizam ciljanih kontrola rizičnih poreskih obveznika. Korist od uvođenja novog sistema imaće i uredni poreski obveznici, kod kojih će poreske kontrole biti svedene na minimum. Kupci proizvoda i usluga, institucije i građani će moći provjeravati da li su im izdati računi prethodno fiskalizovani. Sami kupci često imaju potrebu da izvrše provjeru izdatog računa, a što će značajno uticati na poresku disciplinu i što je jedna od bitnih karakteristika moderne poreske administracije. Ostvariće se saradnja poreskog organa i građana u borbi protiv poreskih utaja.

Prikupljanje podataka o cjelokupnom prometu proizvoda i usluga u Poreskoj upravi postepeno će stvoriti uslove da Poreska uprava sama obezbijeđuje poreske prijave poreza na dodatu vrijednost, a što olakšava postupak obračunavanja i izmirivanja poreskih obaveza poreskim obveznicima. Stvorice se uslovi za efikasnu i brzu kontrolu zahtjeva za povraćaj poreskog kredita i značajno skratiti vrijeme povraćaja.

Sistem PDV podrazumijeva odnos povjerenja između države i poreskih obveznika a koji se ogleda u tome što je država na obveznike prenijela ovlašćenje za obračunavanje PDV na izdatim računima. Porez na dodatu vrijednost je sivefazni porez, gdje često jedan PDV obveznik obračunati PDV prenosi kao poreski kredit drugom PDV obvezniku, te je zbog toga značajno pitanje vjerodostojnosti izdatih računa. Uspostavljanje sistema elektronske fiskalizacije će stvoriti uslove za brzu provjeru vjerodostojnosti računa kako od strane poreskog i drugih državnih organa tako i od strane kupaca, koji često imaju takvu potrebu.

Obezbeđivanje najvećeg stepena vjerodostojnih računa i uredno prijavljene poreske obaveza je od uticaja na konkurentnost, a što je takođe od značaja za same poreske obveznike.

Savremena poreska administracija u postojećim uslovima zahtijeva efikasan sistem za procjenu rizika, te dostupnost podataka o prometu će biti od neprocjenjivog značaja za isti.

Uvođenje sistema elektronske fiskalizacije će zahtijevati koordiniran rad ne samo Ministarstva finansija i Poreske uprave, već i drugih državnih organa, a uspostavljanjem stabilnog sistema očekuje se obezbjeđenje osnovnog cilja, tj. postizanje visokog stepena prijavljenih poreskih obaveza, što će u konačnom dovesti do svođenja učešća neformalne ekonomije na najmanju moguću mjeru.

III. Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

Ne postoje propisi evropskog zakonodavstva ni potvrđene međunarodne konvencije sa kojima bi trerebalo izvršiti usklađivanje ovog zakona. Zakonodavstvo EU nema ograničenja, niti obavezujućih odredbi koje se odnose na postupak evidentiranja prometa dobara i usluga.

IV Obrazloženje osnovnih pravnih instituta

Član 1- Ovom odredbom se navode oblasti koje su predmet regulisanja ovog zakona i to; uređuju se postupak fiskalizacije, sadržaj fiskalnog računa, određuju se obveznici fiskalizacije, i druga pitanja od značaja za fiskalizaciju.

Član 2- Ovom odredbom definiše se pojam fiskalizacije u smislu ovog zakona.

Član 3- Ovom odredbom se propisuje značenje pojedinih pojmove u smislu ovog zakona.

Čl. 4 do 6- Ovim odredbama se definisu obveznici fiskalizacije i lica koja se ne smatraju obveznikom fiskalizacije.

Čl. 7 do 9- Ovim odredbama se definisu obavezni podaci fiskalnog računa, format računa, oznaka operatora, koji je izdao račun i označavanje računa.

Čl.10 i 11- Ovim odredbama se definisu obaveze poreskog obveznika da koristi fiskalni servis prilikom izdavanja računa, da pribavi elektronski potpis koji se koristi za potpisivanje izdatih računa, u skladu sa propisima kojima se uređuju uslovi za korišćenje elektronskog potpisa, kao i definisanje obaveze korišćenja ispravnog programskog rješenja.

Čl.12 do 14 - Ovim odredbama se definiše postupak izdavanja računa korišćenjem fiskalnog servisa, način prenošenja podataka putem elektronske veze i obavezni podaci koji se dostavljaju Poreskoj upravi prije otpočinjanja postupka fiskalizacije, kao i ovlašćenje Ministarstvu finansija da posebnim aktom propiše vrste podataka koji se putem elektronske veze dostavljaju Poreskoj upravi.

Čl. 15 i 16- Ovim odredbama se definise obaveza proizvođača i održavaoca programskih rješenja da dostave propisane podatke Poreskoj upravi prije otpočinjanja prodaje odnosno održavanja programskog rješenja, kao i obaveza Uprave da odredi

jedinstvenu identifikacionu oznaku proizvođaču odnosno održavaocu programskog rješenja.

Čl.17 i 18 - Ovim odredbama se definiše postupak izdavanja računa u slučajevima kada nije moguće ostvariti elektronsku vezu, kada nastupi prestanak rada fiskalnog servisa ili dođe do prekida elektronske veze.

Čl. 19 i 20- Ovim odredbama se definiše postupak fiskalizacije na područjima na kojima nije moguće uspostaviti internet vezu, i način izdavanja potvrde o nemogućnosti uspostavljanja internet veze na tim područjima.

Član 21 - Ovom odredbom se definiše primjena odredbi ovog zakona i na izdavanje računa kojim se stornira prethodni račun i računa u kojem se iskazuje povraćaj robe ili usluga u cijelosti ili djelimično.

Član 22 – Ovom odredbom se definiše postupak po kojem kupci svi primaoci računa mogu provjeriti je li njihov račun prijavljen Poreskoj upravi.

Čl. 23 do 25- Ovim odredbama se propisuje ovlašćenje za nadzor nad sprovodenjem zakona, kao i shodnu primjenu odredbi kojim je uređen poreski postupak.

Čl.26 do 28 - Ovim odredbama se propisuju novčane kazne za počinjene prekršaje.

Čl.29 do 32 - Ovim odredbama se propisuje rok za donošenje podzakonskih akata za sprovodenje ovog zakona, rok u kojem poreski obveznici trebaju defiskalizovati postojeće poreske registar kase i ovlašćenje Ministarstvu finansija da propiše postupak defiskalizacije, prestanak važenja drugih zakonskih propisa i dan stupanja na snagu.

V. Finansijska sredstva koje je potrebno obezbijediti za sprovodenje ovog zakona

Ministarstvo finansija je pokrenulo postupak refinansiranja kredita Svjetske banke za "Projekat reforme poreske administracije" kako bi se na ovaj način finansirala implementacija sistema online fiskalizacije u realnom vremenu. Takođe, u saradnji sa Poreskom upravom, Ministarstvo finansija je angažovalo konsultante čiji je zadatak izrada detaljne specifikacije hardverskog i softverskog rješenja, utvrđivanje iznosa potrebnih finansijskih sredstava i troškova koje poreski obveznici mogu imati u postupku elektronske fiskalizacije.

Crna Gora
MINISTARSTVO FINANSIJA
PODGORICA

Primljeno: 17.04.2019			
Grg. (ad.)	Što je	Pričlog	Vrednost:
04	4222/6		

Vlada Crne Gore
Kabinet predsjednika
Kancelarija za evropske integracije

Br: 01-004-1111/2

Podgorica, 17. april 2019. godine

MINISTARSTVO FINANSIJA
ministru, Darku Radunoviću

Poštovani gospodine Radunoviću,

Dopisom broj 04-4222/5 od 16. aprila 2019. godine tražili ste mišljenje o uskladenosti Predloga zakona o fiskalizaciji u prometu-proizvoda i-usluga sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Nakon upoznavanja sa sadržinom predloga propisa, a u skladu sa nadležnostima definisanim članom 40 stav 1 alineja 2 Poslovnika Vlade Crne Gore („Sl. list CG”, br. 3/12, 31/15, 48/17 i 62/18) Kancelarija za evropske integracije je saglasna sa navodima u obrascu uskladenosti predloga propisa s pravnom tekovinom Evropske unije.

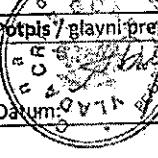
S poštovanjem,

- Sačinio: Luka Stanković, šef Grupe L.S
- Odobrila: Nevenka Vučićević, načelnik Odsjeka za uskladivanje propisa s pravnom tekovinom EU N.V.

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI NACRTA/PREDLOGA PROPISA CRNE GORE S PRAVNOM
TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE**

Identifikacioni broj Izjave	MF-IU/PZ/19/05
1. Naziv nacrtu/predloga propisa	
- na crnogorskom jeziku	Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga
- na engleskom jeziku	Proposal of the Law on fiscalization in the sale of goods and services
2. Podaci o obrađivaču propisa	
a) Organ državne uprave koji priprema propis	
Organ državne uprave	Ministarstvo finansija
- Sektor/odsjek	Direktorat za poreski i carinski sistem
- odgovarna lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	Biljana Peranović, 020/243 - 339, biljana.peranovic@mif.gov.me
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	Antonije Rabrenović, 020/225 013 antonije.rabrenovic@mif.gov.me
b) Pravno lice s javnim ovlašćenjem za pripremu i sprovođenje propisa	
- Naziv pravnog lica	/
- odgovorno lice (ime, prezime, telefon, e-mail)	/
- kontakt osoba (ime, prezime, telefon, e-mail)	/
3. Organi državne uprave koji primjenjuju/sprovode propis	
- Organ državne uprave	Poreska uprava
4. Usklađenost nacrtu/predloga propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i njениh država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane (SSP)	
a) Odredbe SSP-a s kojima se usklađuje propis	
Sporazum ne sadrži odredbu koja se odnosi na normativni sadržaj predloga propisa.	
b) Stepen ispunjenosti obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSP-a	
☐	ispunjava u potpunosti
☐	djelimično ispunjava
☐	ne ispunjava
c) Razlozi za djelimično ispunjenje, odnosno neispunjerenje obaveza koje proizilaze iz navedenih odredbi SSP-a	
/	
5. Veza nacrtu/predloga propisa s Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji (PPCG)	
- PPCG za period	2019-2020
- Poglavlje, potpoglavlje	/
- Rok za doношење propisa	/
- Napomena	Donošenje Zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga nije predviđeno Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.
6. Usklađenost nacrtu/predloga propisa s pravnom tekvinom Evropske unije	
a) Usklađenost s primarnim izvorima prava Evropske unije	
Ne postoji odredba primarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
b) Usklađenost sa sekundarnim izvorima prava Evropske unije	
Ne postoji odredba sekundarnih izvora prava EU s kojom bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
c) Usklađenost s ostalim izvorima prava Evropske unije	
Ne postoji izvor prava EU ove vrste s kojim bi se predlog propisa mogao uporediti radi dobijanja stepena njegove usklađenosti.	
6.1. Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost nacrtu/predloga propisa Crne Gore s pravnom tekvinom Evropske unije i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	
/	

7. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije s kojima je potrebno obezbijediti usklađenost konstatovati tu činjenicu	
8. Navesti pravne akte Savjeta Europe i ostale izvore međunarodnog prava korišćene pri izradi nacrta/predloga propisa	
Ne postoje izvori međunarodnog prava s kojima je potrebno uskladiti predlog propisa.	
9. Navesti da li su navedeni izvori prava Evropske unije, Savjeta Europe i ostali izvori međunarodnog prava prevedeni na crnogorski jezik (prevode dostaviti u prilogu)	
10. Navesti da li je nacrt/predlog propisa iz tačke 1 Izjave o usklađenosti preveden na engleski jezik (prevod dostaviti u prilogu)	
- Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga nije preveden na engleski jezik.	
11. Učešće konsultanata u izradi nacrta/predloga propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti	
U izradi Predloga zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga učestvovali su konsultanti iz Hrvatske koji su radili na sličnom projektu u navedenoj državi.	
Potpis / ovlašćeno lice obrađivača propisa Datum: 22.07.2013. Godina: 2013	Potpis / glavni pregovarač Datum: 22.07.2013. Godina: 2013

Prilog obrazca:

1. Prevodi propisa Evropske unije
2. Prevod nacrta/predloga propisa na engleskom jeziku (ukoliko postoji)

TABELA USKLAĐENOSTI

1. Identifikacioni broj (IB) nacrt/a/predloga propisa MF-TU/PZ/19/05	1.1. Identifikacioni broj izjave o usklađenosti i datum utvrđivanja nacrt/a/predloga propisa na Vladi MF-IU/PZ/19/05			
2. Naziv izvora prava Evropske unije i CELEX oznaka				
3. Naziv nacrt/a/predloga propisa Crne Gore				
Na crnogorskom jeziku Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga	Na engleskom jeziku Proposal of the Law on fiscalization in the sale of goods and services			
a)	b)	c)	d)	e)
Odredba i tekst odredbe izvora prava Evropske unije (član, stav, tačka)	Odredba i tekst odredbe nacrt/a/predloga propisa Crne Gore (član, stav, tačka)	- Usklađenost odredbe nacrt/a/predloga propisa Crne Gore s odredbom izvora prava Evropske unije	Razlog za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	Rok za postizanje potpune usklađenosti

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 02-03-1696/

23. maj 2019. godine

**MINISTARSTVO FINANSIJA
DIREKTORAT ZA PORESKI I CARINSKI SISTEM**

Poštovani,

Na osnovu Vašeg akta kojim se traži mišljenje na *Predlog Zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predloženi zakon ima za cilj uspostavljanje efikasnije kontrole transakcija, postepeno smanjivanje poreskog administriranja i stvaranje boljih uslova za efikasno upravljanje poreskim kontrolama i postupcima prinudne naplate. Očekuje se da će navedeno pozitivno uticati na smanjenje sive ekonomije, povećanje konkurenčnosti preduzeća koja legalno posluju, podsticanje zdrave konkurenčije na tržištu, i na povećanje javnih prihoda.

Nakon uvida u Predlog zakona i Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, ovo ministarstvo nema dodatnih primjedbi na tekst zakona. Takođe, imajući u vidu da su sredstva za uvođenje navedenog modela fiskalizacije obezbijedena iz sredstava kredita Svjetske banke u okviru projekta „Reforma Poreske uprave“, dok se očekivani efekti primjene u prvoj godini kreću u iznosu 13 – 17 mil. €, Direktorat za državni budžet nema primjedbi na Predlog zakona o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga.

S poštovanjem,

OBRAZAC**IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA**

PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo finansija
NAZIV PROPISA	PREDLOG ZAKONA O FISKALIZACIJI U PROMETU PROIZVODA I USLUGA

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Postojeći sistem fiskalizacije u Crnoj Gori zasniva se na hardverskom rješenju, odnosno evidentiranju prometa putem poreskih registar kasa i obuhvata samo dio prometa čija se naplata vrši u gotovini. Promet u gotovini se evidentira preko fiskalnih uređaja koji se prethodno sertifikuju od strane mašinskog fakulteta i za koje se izdaje odobrenja od strane Ministarstva finansija. Jedan od nedostataka ovoga sistema je što zahtijeva značajne troškove za poreskog obveznika u pogledu nabavke uređaja, kao i njihovog redovnog servisiranja. Osnovni nedostatak ovoga sistema je što se poreske kontrole mogu sprovoditi jedino uz prisustvo poreskih inspektora u poslovnim objektima i kroz stalne obilaske prodajnih mjeseta da bi se utvrdila urednost evidentiranja prometa. Glavne posledice problema se ogledaju u tome što se evidentira samo dio prometa ostvarenog u gotovini i promet evidentiran preko poreskih registar kasa često ne obezbeđuje potpune podatke o poslovanju i ne odražava ekonomsku snagu poreskog obveznika, a što rezultira time da značajan dio budžetskih prihoda ostaje nenaplativ.

Oštećeni subjekti se poreski obveznici koji uredno evidentiraju promet i uredno prijavljuju svoje poreske obaveze. Naime, obveznici koji posluju u zoni sive ekonomije, obično svoje proizvode i usluge nude po nižim cijenama u odnosu na obveznike koji posluju legalno. Takođe, oštećeni subjekat je i sama država koja ostaje bez dijela svojih prihoda. Ukoliko bi problem ostao na postojećem nivou, pored toga što bi veliki dio javnih prihoda i dalje ostajao nenaplativ, sasvim je očekivano da uslijed nelojalne konkurenkcije, obveznici koji posluju na legalan način svoje poslovanje preusmjere u zonu sive ekonomije, a što bi za posljedicu imalo dodatni pad državnih prihoda po ovom osnovu.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Ciljevi za uspostavljanje sistema elektronske fiskalizacije su sljedeći:

1. Efikasna kontrola transakcija odnosno kontrola svih isporuka proizvoda i usluga što će značajno doprinijeti smanjivanju neformalne ekonomije u ovoj oblasti,
2. Postepeno smanjivanje poreske administracije, što će poreskim obveznicima olakšati postupak obračunavanja i plaćanja poreskih obaveza,
3. Stvaranje uslova za efikasno upravljanje poreskim kontrolama i postupcima prinudne naplate korišćenjem jasnih podataka o poslovanju poreskih obveznika.

Uvođenje sistema elektronske fiskalizacije predstavlja jednu od prioritetnih reformskih mjera koje su propisane Vladinim dokumentom- Program ekonomskih reformi za Crnu Goru 2018.-2020.godina. Navedene mjere su definisane na bazi sprovedene dijagnoze i kao odgovor na probleme konkurentnosti i rastu a sve kroz devet oblasti, shodno Smjernicama EK.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).

Obrazložiti preferiranu opciju?

Rješenje koje se trenutno koristi u Crnoj Gori ne podržava funkcionalnost slanja računa ili podataka o prometu u centralni sistem u Poreskoj upravi, rádi čega nije razmatrano kao moguća alternativa.

Razmotrena je mogućnost nadogradnje postojećeg rješenja sa mogućnostima koje je Ministarstvo finansija definisalo kao prioritete.

Alternativno rješenje koje je predstavljeno Poreskoj upravi Crne Gore jedan je od sistema fiskalizacije koji se primjenjuje u Makedoniji (Makedonija trenutno ima dva paralelna sistema fiskalizacije) i koji je u vlasništvu preduzeća Accent Dooel iz Skoplja. Rješenje je zasnovano na korišćenju tzv. kripto-modula na strani obveznika koji omogućavaju implementaciju digitalnog potpisa i na starijim naplatnim uređajima (klasične fiskalne kase) u kombinaciji sa fiskalnom memorijom na naplatnim uređajima. Računi se šalju u centralni sistem preko mobilne mreže u određenim intervalima ili na zahtev upućen iz centralnog sistema, odnosno sistem ne koristi dostavljanje računa u realnom vremenu u normalnom radu. Ovaj sistem je primjer hardverskog rješenja (kripto-modul + fiskalna memorija), gdje se fiskalizacija računa vrši na strani korisnika.

	Onlajn model fiskalizacije (hrvatski, slovenački, češki model)	Alternativno rješenje (makedonski model)
Koliko dobro rješava problem	Ispunjava sve glavne utvrđene zahteve za sistem elektronske fiskalizacije	Koristi se digitalni potpis, ali nije obezbijeđen čisti onjunal model sa dostavljanjem računa u realnom vremenu. Račun se fiskalizuje lokalno, na strani obveznika, dok slanje u centralni sistem služi samo za prikupljanje podataka.
Vrijeme implementacije	Oko 6-9 mjeseci od dana donošenja zakona i završetka procedure nabavke rješenja (koji datum od ta dva je kasniji)	U zavisnosti od trajanja prilagođavanja hardvera za postojeće kase koje ne podržavaju povezivanje i spajanje kripto-modula
Prednosti rješenja	<ul style="list-style-type: none"> • Potpuno otvoreno rješenje • Dostavljanje računa u realnom vremenu • Model ne zahtijeva poseban hardver na strani obveznika (nema potrebe za 	<ul style="list-style-type: none"> • Rješenje omogućava korišćenje dijela starijih fiskalnih kasa, uz prepravke hardvera (procijenjeni trošak iznosi 130 – 150 eura po kasi) • Rješenje omogućava rad

	<ul style="list-style-type: none"> certifikacijom i atestiranjem) Povezivanje sa centralnim sistemom moguće je putem bilo kojeg načina povezivanja na Internet Za velike obveznike bitno se pojednostavljuje sistem, sva komunikacija može se ostvariti preko centralnog servera obveznika, potreban je samo jedan certifikat, sva prilagođavanja vrše se samo na centralnom sistemu obveznika 	bez stalne internetske veze	
Nedostaci rješenja	<ul style="list-style-type: none"> Rješenje je osjetljivo na dostupnost internetske veze na prodajnim lokacijama obveznika Veliki broj postojećih fiskalnih kasa neće se moći prilagoditi za korišćenje sa ovim rješenjem (prema procjenama 50% trenutno aktivnih uređaja) 	<ul style="list-style-type: none"> Zatvoreno rješenje, nisu javno dostupne specifikacije povezivanja Rješenje je zasnovano na posebnom hardveru na strani obveznika, i još uvijek zahtijeva sertifikaciju i atestiranje Rješenje i dalje podrazumijeva trošak obveznika za redovni (godišnji) tehnički pregled Veza sa centralnim sistemom ograničena je na mobilne mreže – ograničavajući faktor je kapacitet mobilne mreže Rješenje ne podržava slanje računa u realnom vremenu 	

Zaključak analize je da onlajn model fiskalizacije bolje odgovara glavnim ciljevima. Alternativni model ima određene prednosti koje treba uzeti u obzir prilikom procjene rizika projekta vezanih za veliki broj postojećih fiskalnih kasa koje nisu kompatibilne sa softverskim modelom fiskalizacije.

Predloženi model koji će se koristiti za implementaciju rješenja elektronske fiskalizacije je onlajn model sa dostavljanjem računa u centralni sistem u realnom vremenu. Važno je naglasiti da ovaj model podrazumijeva potpunu otvorenost svih specifikacija i korišćenih standarda, odnosno da ne postoji prepreka za prilagođavanje rješenja bilo kojeg učesnika IT tržišta traženom modelu. Specifikacije su javno objavljene, čak su javno objavljeni i primjeri programskog koda za osnovne funkcionalnosti koje zahtijeva sistem (npr. kreiranje XML poruke, potpisivanje poruke, kreiranje sigurnosnog koda) za najčešće korišćene programske platforme. Ovaj model pokazao se kao veoma kvalitetan i efikasan model u praksi. Evropske zemlje koje su ga uvele ostvarile su značajan napredak u pogledu dobrotoljnog usaglašavanja i povećanja prijavljenih prihoda, prometa i broja zaposlenih. Rješenje je takođe podstaklo lokalna IT preduzeća da razvijaju različita rješenja za fiskalizaciju, kroz koja se pojavio niz različitih inovativnih modela naplatnih uređaja i modela nabavke uređaja kroz pretplatu, uz uključivanje telekom kompanija koje su tu prepoznale kapacitet za rast.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjeroatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktnе i indirektnе.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurenca.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Kako u Crnoj Gori već postoji sistem fiskalizacije, svi obveznici koji imaju neki oblik maloprodaje su već u zakonskoj obavezi posjedovanja fiskalnog uređaja – kase ili štampača. Potencijalni dodatni troškovi za poreskog obveznika variraju zavisno od opreme (naplatnih uređaja) koju obveznik trenutno ima, veličine obveznika, da li korisnik u prostoru u kojem se obavlja naplata već ima pristup Internetu (npr. ADSL veza).

Na osnovu iskustava zemalja koje su već uvele ovakav sistem fiskalizacije, može se zaključiti da će se tržište naplatnih uređaja otvoriti i razviti u smislu novih ponuda i inovativnih rješenja. Procjena troškova rješenja za naplatne uređaje je rađena na osnovu iskustava iz Hrvatske. Iz tog razloga je napravljeno nekoliko scenarija troškova. Treba napomenuti da je prema sprovedenim analizama proporcionalno gledano prema prometu najveće finansijsko opterećenje predviđeno za male obveznike koji imaju jednostavne fiskalne kase koje u najvećem broju slučajeva nije moguće nadograditi da bi podržale novi sistem. Za dio kasa postoji mogućnost hardverske nadogradnje, sa procijenjenim troškom od 130-150 EUR, za ugradnju komunikacijskog modula (najčešće za mobilne mreže), te kripto-modula.

Troškovi malog obveznika, sa jednim naplatnim uređajem, fiskalnom kasom koja se ne može prilagoditi novom sistemu bez nadogradnje hardvera:

Trošak	Napomene	Očekivani trošak (EUR)
Nabavka novog naplatnog uređaja, jednostavnije klase (npr. tablet sa BT termalnim štampačem i potrebnim softverom ili mini kasa sve-u-1)	Jednokratna nabavka	200 - 400 EUR
	Najam (uključuje i održavanje softvera), mjesечно	7 – 15 EUR
Nabavka naprednjeg naplatnog uređaja (npr. PC kasa sa POS štampačem i odgovarajućim softverom)	Jednokratno	700 – 1500 EUR
	Najam (uključuje i održavanje softvera) mjesечно	30 – 60 EUR
Pristup internetu (mjesечно)	Mobilna mreža (data kartica), količina prometa potrebna za fiskalizovanje do 3000 računa dnevno	5 EUR
	ADSL	15 EUR
Certifikat (godišnje)		10 EUR

Za malog ili srednjeg obveznika koji ima jedan ili više naprednjih naplatnih uređaja (PC kase) na kojima je instaliran operativni sistem opšte namjene (npr. Windows Embedded) i na koje su spojeni fiskalni

štampači trošak je bitno niži:

Trošak	Napomene	Očekivani trošak (EUR)
Prilagođavanje softvera	Ukoliko obveznik ima ugovor o održavanju sa proizvođačem softverskog rješenja koje koristi na naplatnom uređaju, prilagođavanje se može izvesti u sklopu tog ugovora. Pretpostavka je da najveći broj korisnika iz ove kategorije ima takav ugovor	0 – 1000 EUR
Pristup internetu (mjesečno) – ukoliko korisnik već ima pristup internetu u prostoru u kojem se nalaze naplatni uređaji ovaj trošak ne postoji	Mobilna mreža (data kartica), količina prometa potrebna za fiskalizovanje do 3000 računa dnevno	5 EUR
	ADSL	15 EUR
Certifikat (godišnje)	Postoji mogućnost da se certifikati izdaju bez naknade ili sa manjom naknadom obveznicima, potreban dogovor sa MJU	10 EUR

Napomena: za malog ili srednjeg obveznika koji već ima PC kasu i printer koji može nastaviti da koristi, ima uveden ADSL u poslovni prostor, te ne plati nadogradnju softvera jedini trošak uvođenja eFiskalizacije je trošak certifikata.

Za velike poreske obveznike, koji imaju veći broj naplatnih uređaja, te centralne informacione sisteme na koje su ti naplatni uređaji spojeni (npr. veliki trgovачki lanci kao što su Voli, Idea, Aroma) je trošak uvođenja ovakvog sistema praktično zanemarljiv. U najvećem broju takvi korisnici koriste fiskalne štampače, koji su spojeni na naplatne uređaje koji se mogu programirati. Ti naplatni uređaji su spojeni na centralni sistem i već šalju podatke u centralni sistem. Jedini trošak velikih korisnika je prilagođavanje centralnog sistema i softvera koji koriste na naplatnim uređajima, koji je jednokratan i za pretpostaviti je da će biti održan u sklopu ugovora o održavanju. S obzirom da je predviđena objava detaljnih tehničkih specifikacija, sa primjerima programskih rješenja za povezivanje na sistem eFiskalizacije, takva prilagođavanja ne bi trebalo da budu previše zahtjevna niti skupa. Na primjeru lanca Voli, sa čijim predstavnicima je održan sastanak tokom izrade studije, može se zaključiti da su ovakvi korisnici spremni za vrlo brzo prilagođavanje i uključivanje u sistem fiskalizacije. Svi inicijalni troškovi koje će imati za prilagođavanje će se vrlo brzo isplatići kroz eliminisanje troška godišnjeg tehničkog pregleda fiskalnih štampača kojeg po trenutnim zakonima imaju, a kojeg plaćaju po svakom štampaču.

Kvantitativna procjena mogućih efekata fiskalizacije je zbog nepostojanja relevantnih podataka za procjenu trenutnih parametara sive (neformalne) ekonomije veoma težak zadatak, a može se procijeniti indirektnim metodama i na osnovu efekata registrovanih u drugim državama. Za povećanje prihoda od PDV-a koje je zabilježeno u Hrvatskoj u prvih pola godine (od januara do juna 2013. godine) primjene fiskalizacije treba napomenuti da se na osnovu analiza daljeg kretanja istog parametra može zaključiti da je toliko povećanje bilo anomalija, već sljedeće godine (2014. godina) prihodi od PDV-a u prvih 6 mjeseci pali su za oko 6%. Veći dio inicijalnog povećanja bio je posljedica značajnog povećanja prijavljenih prihoda u djelatnosti ugostiteljstva, što je i bilo predviđano kod uvođenja fiskalizacije (sektor ugostiteljstva bio je označen kao najrizičniji po pitanju neprijavljenih gotovinskih transakcija u svim analizama). Uprkos

tome u sljedećim godinama bilježi se stalan porast prijavljenih prihoda (iznos izdatih računa) obveznika fiskalizacije, koji je generalno veći od rasta BDP-a (izvor: veb-stranica Poreske uprava Ministarstva finansija RH). Ako korigujemo inicijalni efekat uvođenja elektronske fiskalizacije u Hrvatskoj, ne osnovu tih podataka i podataka iz Slovenije možemo zaključiti da je realni efekat na porast prijavljenog PDV-a koji se može očekivati oko 3 %. Za ostale budžetske prihode procjene su izvedene na osnovu indikatora dobijenih kroz izvještaj o radu Sektora za praćenje poreskih propisa i inspekcijski nadzor za 2017. godinu i na osnovu procjena sive ekonomije navedenih ranije u ovom dokumentu.

	Očekivani efekat (%)	Očekivani efekat (EUR)
PDV	3 %	5-7 mil. eura
Porez na dohodak i doprinosi	1 %	6-7 mil. eura
Porez na dobit	5 %	2-3 mil. eura
Ukupni efekat u 1. godini primjene		13-17 mil. eura

Uz kvantitativne efekte na povećanje budžetskih prihoda, treba uzeti u obzir i druge pozitivne efekte koje uvođenje sistema elektronske fiskalizacije može imati na rad Poreske uprave i procese naplate poreza. Kroz dostavu i potvrđivanje računa prikupiće se veliki broj do sada nevidljivih podataka o poslovanju poreskih obveznika (dnevni promet, stornirani računi, ispravke, dnevna odstupanja, nemogući datumi i iznosi, neodgovarajuće poreske stope, radni dani, radno vrijeme zaposlenih i dr.), koji će poslužiti za dalje upoređivanje i provjeru podataka o poslovanju poreskih obveznika u smislu utvrđivanja poreskih i drugih obaveza (obrada poreskih prijava). Prikupljeni podaci će, uz kvalitetnu obradu, moći da ukažu i na nezakonite obrasce ponašanja, što će omogućiti bolje planiranje i vođenje poreskih kontrola.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistekti finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Procijenjeni trošak uvođenja rješenja za eFiskalizaciju sa strane Poreske uprave kreće se cca 4.000.000,00 eura, dok je godišnji trošak održavanja takvog rješenja u rasponu od 500.000,00 do 700.000,00 eura.

Kako bi se napravile određene konkretnije procjene mogućih efekata uvođenje novog sistema elektronske fiskalizacije, treba krenuti od trenutnog stanja, odnosno od procjene koliki dio privrede je trenutno u sivoj zoni (neformalna, siva ekonomija). Crna Gora nažalost nema precizne statističke sisteme za procjenu učešća neformalnog sektora u BDP-u. Postoje okvirne procjene zasnovane na procjeni

poreskog jaza ili na anketnim i slično prikupljenim podacima.

Kako bi se napravila okvirna procjena nivoa sive ekonomije, koristila se Anketa o uslovima poslovanja preduzeća i preduzetnika koja je sprovedena na reprezentativnom uzorku od 409 privrednih subjekata (preduzeća i preduzetnika) u periodu od novembra do decembra 2014. godine. Anketa je reprezentativna na državnom i na nivou regiona (3 regiona), djelatnosti (6 djelatnosti) i veličine privrednog subjekta prema broju zaposlenih (mikro, mala, srednja i velika preduzeća kao jedna grupa).

U 2014. godini, 38,4% privrednih subjekata u Crnoj Gori bavilo se aktivnostima sive ekonomije prema rezultatima Ankete o uslovima poslovanja preduzeća i preduzetnika u Crnoj Gori. Posmatrano prema oblicima sive ekonomije, nešto više od jedne trećine privrednih subjekata imalo je neformalno zaposlene (34,2%), a 17,4% PDV obveznika više od 10% plaćanja vršilo gotovinski. Posmatrano prema djelatnosti, najveći procenat privrednih subjekata koji se bave sivom ekonomijom je u poljoprivredi (51,1%), sektoru ostalih usluga (45,8%) i građevinarstvu (38,5%). Iako samo 17,4% PDV obveznika više od 10% plaćanja vrši u gotovini, udio takvih gotovinskih u ukupnim plaćanjima je blizu jedne trećine (32,2%).

Tabela u nastavku sadrži uporedne podatke za države u regiji koje su uvele onjaln model fiskalizacije, kako bi se mogli procijeniti efekti i opterećenja kod uvođenja sistema u Crnoj Gori:

	Broj stanovnika	BDP (milijarde američkih dolara)	Broj stranih turista Broj noćenja (2017)	Prosječno računa dnevno (maks.)	Efekat uvođenja fiskalizacije u 1.godini
Crna Gora	644.578	4,1733	2 mil. 11,424 mil.		
Hrvatska	4.313.707	50,4253	15,486 mil. 80,166 mil.	6,4 mil. (10 mil. maks.)	Povećanje prijavljenog PDV-a za 7,5% u prvi 6 mjeseci primjene (oko 150 mil. eura)
Slovenija	1.978.029	43,9906	3,2 mil. * 8 mil.	2,8 mil.	81 mil. eura (ukupno): 43,1 mil. eura (PDV) – 3,3% povećanje 16,7 mil. eura (porez na dobit) 21,2 mil. eura (doprinosi)

Iz podataka se vidi da broj računa koji se mogu očekivati u sistemu elektronske fiskalizacije prije svega zavisi od broja stanovnika, dok veličina privrede i broj turista nemaju veliki uticaj. Prema ovim parametrima prosječan broj računa koji se mogu očekivati dnevno je oko 1.000.000, sa mogućim maksimalnim opterećenjima do 2.000.000 računa dnevno.

Kvantitativna procjena mogućih efekata fiskalizacije je zbog nepostojanja relevantnih podataka za procjenu trenutnih parametara sive (neformalne) ekonomije veoma težak zadatak, a može se procijeniti

indirektnim metodama i na osnovu efekata registrovanih u drugim državama. Za povećanje prihoda od PDV-a koje je zabilježeno u Hrvatskoj u prvih pola godine (od januara do juna 2013. godine) primjene fiskalizacije treba napomenuti da se na osnovu analiza daljeg kretanja istog parametra može zaključiti da je toliko povećanje bilo anomalija, već sljedeće godine (2014. godina) prihodi od PDV-a u prvih 6 mjeseci pali su za oko 6%. Veći dio inicijalnog povećanja bio je posljedica značajnog povećanja prijavljenih prihoda u djelatnosti ugostiteljstva, što je i bilo predviđano kod uvođenja fiskalizacije (sektor ugostiteljstva bio je označen kao najrizičniji po pitanju neprijavljenih gotovinskih transakcija u svim analizama). Uprkos tome u sljedećim godinama bilježi se stalni porast prijavljenih prihoda (iznos izdatih računa) obveznika fiskalizacije, koji je generalno veći od rasta BDP-a (izvor: veb-stranica Poreske uprave Ministarstva finansija RH). Ako korigujemo inicijalni efekat uvođenja elektronske fiskalizacije u Hrvatskoj, ne osnovu tih podataka i podataka iz Slovenije možemo zaključiti da je realni efekat na porast prijavljenog PDV-a koji se može očekivati oko 3 %. Za ostale budžetske prihode procjene su izvedene na osnovu indikatora dobijenih kroz izvještaj o radu Sektora za praćenje poreskih propisa i inspekcijski nadzor za 2017. godinu i na osnovu procjena sive ekonomije navedenih ranije u ovom dokumentu.

	Očekivani efekat (%)	Očekivani efekat (EUR)
PDV	3 %	5-7 mil. eura
Porez na dohodak i doprinosi	1 %	6-7 mil. eura
Porez na dobit	5 %	2-3 mil. eura
Ukupni efekat u 1. godini primjene		13-17 mil. eura

Uz kvantitativne efekte na povećanje budžetskih prihoda, treba uzeti u obzir i druge pozitivne efekte koje uvođenje sistema elektronske fiskalizacije može imati na rad Poreske uprave i procese naplate poreza. Kroz dostavu i potvrđivanje računa prikupiće se veliki broj do sada nevidljivih podataka o poslovanju poreskih obveznika (dnevni promet, stornirani računi, ispravke, dnevna odstupanja, nemogući datumi i iznosi, neodgovarajuće poreske stope, radni dani, radno vrijeme zaposlenih i dr.), koji će poslužiti za dalje upoređivanje i provjeru podataka o poslovanju poreskih obveznika u smislu utvrđivanja poreskih i drugih obaveza (obrada poreskih prijava). Prikupljeni podaci će, uz kvalitetnu obradu, moći da ukažu i na nezakonite obrasce ponašanja, što će omogućiti bolje planiranje i vođenje poreskih kontrola.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Eksterna ekspertska podrška je korišćena na način što je Svjetska banka angažovala konsultanta, čiji je zadatak bio izrada Implementacione studije izvodljivosti sistema elektronske fiskalizacije u Crnoj Gori.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Prepreka: Ovim projektom se postojećim distributerima oduzima zaštićena pozicija na tržištu koju trenutno imaju, te ostaju bez redovnog prihoda kojeg su ostvarivali putem propisanih tehničkih pregleda. Samim tim im se značajno mijenja poslovanje i poslovni model, te treba očekivati jaki otpor promjeni trenutnog modela.

Moguća mjera: Kroz jaku promotivnu kampanju upoznati javnost sa prednostima koje donosi projekt (povećanje poreskih prihoda, jačanje IT tržišta, otvaranje tržišta naplatnih uređaja) i osigurati podršku javnosti.

Prepreka: Dio poreskih obveznika će imati značajne inicijalne troškove (u odnosu na promet kojeg ostvaruju) za prelazak na novi sistem – naročito oni najmanji. Može se očekivati otpor od te grupe obveznika.

Moguća mjera: Osigurati pravovremeno upoznavanje javnosti sa uvođenjem novog sistema. Razmotriti mogućnosti subvencioniranja malih obveznika.

Prepreka: Na tržištu postoji značajan broj fiskalnih kasa koje ne mogu podržati novi sistem. Neke od njih je moguće nadograditi hardverski, ali i to uzrokuje trošak (130-150 EUR). Najveći broj obveznika koji imaju takve kase će ih morati zamjeniti novim uređajem. Iako je dio tih kasa starijeg datuma (neke i od početka uvođenja postojećeg sistema, više od 10 godina), određeni dio ih je i novijeg datuma.

Moguća mjera: Razmotriti tehničke opcije za nadogradnju i uključivanje starih kasa u novi sistem kod izrade detaljne tehničke specifikacije budućeg sistema. Razmotriti opcije subvencionisanja nabavke novog rješenja za male obveznike (npr. vaučeri i sl.)

Datum i mjesto

Podgorica, 23. maj 2019. godine

Starješina

Darko Radunović

Crna Gora

Organ državne uprave nadležan za oblast na koju se propis odnosi/donosilac akta

Ministarstvo finansija/ Vlada Crne Gore

Naziv propisa	ZAKON O FISKALIZACIJI U PROMETU PROIZVODA I USLUGA	
Klasifikacija propisa po oblastima i podoblastima uređivanja	oblast	podoblast
	VIII. JAVNE FINANSIJE	Javne finansije
Klasifikacija po pregovaračkim poglavljima Evropske unije	poglavlje	potpoglavlje
	16. Oporezivanje	16.20 Indirektno oporezivanje
Ključni termini – eurovok deskriptori		